

МЕТОДИКА ЗАСТОСУВАННЯ ТЕСТІВ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ З ХІМІЇ УЧНІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Титаренко Н.В.

Центр моніторингу столичної освіти, м. Київ

Як відомо, методи перевірки рівня навчальних досягнень учнів з урахуванням специфіки предмета хімії, поділяють на усні, письмові й практичні.

Важливою вимогою під час вибору методу перевірки є врахування можливостей учнів: їх підготовленість до самостійної роботи, до різних видів діяльності; їх відношення до навчання; ступінь розвитку самоконтролю в навчанні; їх працездатність. Високий рівень підготовленості класу вимагає збільшення частки самостійної праці. У класі з низьким рівнем підготовленості бажано урізноманітнювати методи, оскільки в даному випадку важливо підтримувати активний пізнавальний інтерес учнів.

Зниження працездатності учнів у кінці дня також потребує декілька більшої різноманітності методів для зняття стомленості та підтримки інтересу.

Разом з тим, врахування можливостей класу не повинно означати пристосування до нього, оскільки завдання вчителя полягає в тому, щоб розвивати здібності та можливості учнів.

Розглянемо на конкретних прикладах, як можна поєднати різні методи перевірки.

■ Вчитель запланував провести усне опитування учнів. Під час фронтального опитування учні дають лише короткі прості відповіді, не вчаться зв'язно висловлювати свої думки. Доволі часто оцінки виставляються за фрагментарні однозначні відповіді. Індивідуальне опитування кількох учнів займає багато часу, в наслідок чого основна маса учнів нудиться.

В даному випадку ми пропонуємо на початку уроку провести короткочасне тестування на 10 – 15 хвилин. Після тестування зібрати відповіді учнів, залишивши на столах листки з завданнями та провести усне фронтальне або індивідуальне опитування (обговорення) за результатами тестування. Для цього певні учні за бажанням (вчителя чи самого учня) виголошують свої відповіді на завдання тесту з поясненнями. Таке поєднання методів перевірки дає змогу перевірити хід мислення учнів при роботі над завданнями тесту, дозволить розвивати мову учнів та їх здатність аргументовано відстоювати свої думки, вчитися слухати інших учнів та вести дискусію, тобто розвивається комунікативна компетенція учнів.

Можна обговорити результати тестування в групах. Після чого представники груп виголошують свої відповіді та проводиться вже колективне обговорення.

Такий метод роботи ми пропонуємо застосовувати при вивченні нової теми на уроці, коли обговорення результатів тестування дасть змогу з'ясувати наявність пропедевтичних знань, необхідних для вивчення теми, тобто як діагностичне

тестування. Можна запропонувати, наприклад, такий матеріал у тестовому завданні, який слугуватиме основою для обговорення та подання нового матеріалу.

■ Вчитель хоче провести письмову перевірку. Письмова перевірка має свої переваги порівняно з усним опитуванням. Проте має і свої недоліки. Недостатньо швидко і чітко виявляються типові помилки та недоліки, над якими треба працювати на наступних уроках. Багато часу витрачається на перевірку та оцінювання її результатів, а результати учні отримують лише через проміжок часу, тобто коли вони втрачають свою актуальність.

З метою уникнення цих недоліків можна запропонувати поєднати тестування з короткочасною письмовою роботою. Спочатку вчитель проводить тестування, після якого дає індивідуальне завдання кожному з учнів. Наприклад, сильним учням – розв'язати задачу нетрадиційним способом, іншим учням – пояснити вибір однієї з відповідей тесту або написати рівняння реакції на підтвердження свого вибору тощо.

Поєднання цих двох методів перевірки дозволить, по-перше, зайняти час сильних учнів, щоб вони не підказували іншим. Оскільки, згідно вимог тестової теорії, час для тестування обчислюється в розрахунку на середнього учня. По-друге, дасть змогу перевірити хід думок учня та навчити його чітко й лаконічно висловлювати свою думку.

■ Згідно програми з хімії вчитель проводить практичну роботу. Як відомо, для безпечного проведення практичних робіт необхідно, щоб учень добре знав правила техніки безпеки та хід виконання роботи. Кожен вчитель також знає, як важко це перевірити і, як важко прослідкувати за виконанням дослідів кожним учнем класу. Ми пропонуємо перед виконанням роботи провести коротку тестову перевірку (діагностичне тестування), до якої увійшли б запитання, що стосуються правил безпеки життєдіяльності. Листки з тестами та відповідями одразу ж збирають. Поки учні оформлюють «шапку» практичної роботи, вчитель перевіряє тести і відзначає, хто з учнів допускається до проведення практичної роботи. Учні, які не допущені, мають ще раз перечитати необхідний матеріал і знову відповісти на завдання тесту.

Після виконання практичної роботи можна також запропонувати короткочасний тестове завдання із запитаннями, що стосуються спостережень за ходом виконання роботи.

Поєднання даних методів перевірки дозволить навчити учнів вдумливо готуватися до практичних робіт та уважно робити досліди й спостерігати за їх результатами.

Різноманітність методів перевірки завдяки ефекту новизни активізує пізнавальну діяльність учнів, викликає і зберігає в них пізнавальний інтерес до отримання нових знань з хімії. Це дозволяє учням найкращим чином розкрити свої можливості та здібності. Тобто поєднання різних методів перевірки рівня навчальних досягнень учнів з хімії створює умови для всебічного розвитку пізнавальних здібностей учнів. При цьому звичайно треба дотримуватися міри різноманітності, щоб процес перевірки не перетворився на калейдоскоп видів діяльності, що відволікає від суті перевірки.